

Előfizetési árak:

Égész évre . 20 kor. — fill.
Félévre . . 10 > — >
Negyedévre . 5 > — >
Ngy. óra . . 1 > 70 >
Egyes szám ára 8 fillér

Kiadóhivatal:

Mária-utca 1. sz.

Hol az előfizetések és a hirdetések elfogadtatnak.

Szerkesztői iroda:

Mária-utca 1. sz.

első emelet,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kéziratot

vissza nem adunk.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Gazdáink és az önálló vámterület.

Pécs, 1901. június 18.

Gazdasági önállóságunk feláldozásának nálunk sohasem voltak nemzetgazdasági okai, mert érdekeink a gazdasági téren mindig föl lettek áldozva a vámközösségben, a melyben Ausztria az erősebb fél s így nekünk, mint gazdaságilag gyöngébb félnek, védelmet csupán az önálló gazdasági politika nyújthat.

Irányadó kormányköreink azonban gazdasági érdekeinknek a rosszul értelmezett nagyhatalmi, tehát általános politikai szempontokból való föláldozását azzal a hamis jelszóval leplezték, hogy Magyarországnak mint agrárállamnak az érdekei követelik meg a vámközösséget, mert csak így biztosíthatjuk nyereségterméneink számára az iparos Ausztria piacait.

Es gazdaközösségünk soká felült ennek az üres frázisnak, mert elhitték, hogy a vámközösség kizárólagosságot biztosít terményeik forgalmának Ausztriában, míg az önálló vámterületnek az a hatása lenne, hogy megfulasztaná őket a saját zsírjukban, mert egy csapással elvesztenék az osztrák piacot, a hol eddig terményeiket értékesíthették.

A harmincéves tapasztalat azonban felnyitotta a gazdák szeméit is és most már világosan látják, hogy a gazdasági közösség nem teljesíti azt az egyetlen fel-

adatát sem, a melyet kizárólagos céljaul hirdettek a kormánykörök: nem védelmezi meg a mezőgazdasági érdekeinket sem.

Minden újabb kereskedelmi szerződés, a melyet a monarchia közös vámterületi alapon a külföldi államokkal kötött, egy-egy újabb csapást mért mezőgazdaságunkra. Szerbiával, Romániával, Oroszországgal létrejött szerződéseink a sokkal kedvezőbb termelési viszonyok között levő ottani mezőgazdaságnak olyan behozatali előnyöket biztosítottak a közös vámterületre, hogy azok itt veszedelmes konkurrencsei lettek a mi nyereségterméneinknek. De ezeket a kedvezményeket ránk erőszakolta az osztrák érdek, mert egyrészt viszontszolgálat fejében az osztrák ipar kapott kiviteli kedvezményeket a nevezett agrárállamokba, másrészt pedig az onnét beözönlő nyereségtermények versenye leszorította a mi nyereségterméneink árát is s így az osztrák ipar olcsóbban fedezhette ebbeli szükségleteit.

A külföld iparos államaival szemben pedig minden kereskedelmi szerződésben magas ipari vámokkal akadályoztuk azok ipari termékeinek behozatalát, a minek meg az lett a természetes következtése, hogy azok az iparos államok agrár védőkkel sáncolták körül magukat a mi nyereségterméneink ellen s így tovább is csak Ausztria maradt az egyetlen piacunk nyereségterméneinkre s dacára annak, hogy legkitűnőbb minőségűek, nem versenyezhe-

tünk a vámkülföldön a retorzionális agrár-vámok miatt.

Igy juttatta a legveszedelmesebb válságba mezőgazdaságunkat az a vámközösség, a melynek kormányköreink állítása szerint elsőrendű, sőt mondhatni kizárólagos feladata lett volna épen mezőgazdasági érdekeinket megvédelmezni. Ennek gazdaköreink már régebben tudatára ébredtek s a Bécsből dirigált kormányok megdöbbenve látták, mint ritkulnak folyton a gazdák körében is a vámközösségre esküvő segítő csapataik.

Egyelőre még azzal iparkodtak megtartani őket a közös vámterület híveitül, hogy biztatták a jövőbeni kereskedelmi szerződésekkel, a melyekben majd gondoskodnak a magyar agrárérdekek védelméről is. De a gazdák ekkor már kautelákkal éltek és az 1896-ki országos gazdaságkongresszus már csak föltételesen foglalt állást a gazdasági közösség mellett. Ezek között a meglehetősen kemény feltételek között volt, hogy a kvóta Magyarország terhére ne emeltesse, hogy az autonóm vámtarifa revideáltassék és a mezőgazdasági nyereségterményekre nézve megállapítandó vámok teljes védelmet nyújtsanak a külföld behozatalával szemben, hogy állategészségügyi egyezményekkel biztosítsák a magyar állatforgalom Ausztriában a hatósági zaklatások ellen stb.

Nos, eddig már fölemelték a kvótánkat, az új állategészségügyi egyezmény

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

A toilette poézise.

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája. —

Irtta: Horkai Elemér.

Mélyen tisztelt hölgyeim!

Rövid — fájdalom — túlrövid néhány tárcáhasábon keresztül egy birodalmat kell beutaznunk, melynek tulajdonképeni s alapos megismerésére néhány vaskos kötet is alig volna elegendő; belemegyünk a toilette s annak szuverén uralkodója: a divat birodalmába, melyet bátran s tán minden tulszás nélkül „világ“-nak is nevezhetnénk.

S midőn e láthatatlan s mégis mindenütt létező s megnyilvánuló birodalomba az első lépést tesszük, önkéntelenül valami megmagyarázhatatlan megdöbbenés vesz rajtunk erőt, keresünk valamit, a mi nincs, kutatunk valami után, a mi volt, de most hiányzik, valamit, a minek oly fájdalmasan érezzük a hiányát s ez a toilette poézise.

Oh! Mert volt ám ennek a birodalomnak költészete, hatalmas, irányteremtő poézise, melynek nem voltak ugyan csengő rímei, pattogó ritmusai, de igenis volt lágy, susogó melódiája, bamulatos, szemképrázta volt a toiletteben kifejlődő harmonia s tán az a szabó lett volna a világ leghatalmasabb zene-

költője, ki a rococo — kor halvány selymeinek lágy zizegése, a csipkehab susogó lehetéből alkotott volna szimfóniát. . . .

Hatalmas, óriási erejű volt valaha a toilette birodalma, telve minden nőfance-ával a nőiességek, melynek igaz, ma már ép oly kevésbé találjuk nyomát, mint annak a külsőségeknél, melyek szinte bizonyítékai voltak a belső tulajdonságoknak.

Vagy tán nem a minden ledérségtől irtózó nőies diszkrécióra vallanak csak a harminc év előtt is divatban volt bármily nevű ruhák csukott nyakai, azok a csuklóig nyuló ujjak, melyek végig letakarták a kart s azok a rejtetten kapcsolt derekak, melyeken gomb sem látszott, mintha e ruha lett volna hivatalva páncél-öltöny módjára megvédeni a nőt minden külső támadástól.

Szép volt ez így, míg bele nem szólt a dologba a toilette birodalmának szuverén uralkodója a divat, mely ugyan örökké uralkodott, de melynek ma uralkodó sarja olyan, mintha erős, hadverő s hódító előd után, a gyöngye, gyáva s satnya utód foglalja el a trónt!

Divat! Istenem, milyen tág értelmű, könnyen alkalmazkodó szó s mégis mily fontos a mindennapi életben. Eddig korszakalkotó volt ez a „divat“ szó, mely szoros rokonságban állott a „stílus“-sal s szinte arra volt hivatva, hogy egész nemzeteket egyforma, a korizlésnek megfelelő öltönybe bujtasson.

Most azonban csak idény szerinti divatokat ismerünk, melyek abban különböznek őseiktől, hogy nem ők teszik az idényt, hanem az idény szerint kell nekik alkalmazkodniok.

Csodálatos, de való, hogy ez az ősrégi fogalom egyik ugyancsak ősrégi sajátosságát megtartotta a mai napig is t. i. hogy hódolnak neki a hölgyek és férfiak egyaránt.

Csak hogy míg a régi francia képcsarnokok Watteau-korabeli képei tanúsága szerint a fehér parókat és a könnyed s szinte a kor költészetét kifejező „mille fleurs“ férfiak és hölgyek egyaránt viselték s ruhájuk kizárólag csak a nem megkülönböztetésére szolgáló férfi és női szabásban különbözött egymástól, most bizony semmi, a legcsekélyebb hasonlatosság sincs a két nem ruházata között, legföljebb idénydivatról lévén szó, az idény hőmérsékletének megfelelő szövetek könnyedségében hasonlít egymásra a férfi és nő divatja.

De bocsánat hölgyeim, hogy következetesen a „férfi“ és „női“ divatról beszélek, ellenkezőleg ama konvencionális szokással, mely az elsőség jogát kétségtelenül a hölgyek számára követeli, de nem szabad elfelejtenünk, hogy divatról lévén szó, abban a korban, midőn még Franciaországban a jabeaut mellény s a subtilis, finom szabású „mille fleurs“-ből készült aránszegélyes frakk alá spádét kötötték a férfiak — ezzel is dokumentálni óhajtván

pedig, még tágabb teret nyit a zaklatás-soknak s állatforgalmunk még jobban van korlátozva Ausztriával szemben, mint volt eddig. Ami pedig az új kereskedelmi szerződéseket illeti, azok éppenséggel nem biztatók, mert hogy mást ne említsünk, elég utalnunk a külügyminiszter delegációs beszédére, a melyben a Németország által tervezett agrárvámokra célozva hangsúlyozta, hogy a gazdasági érdekeket alá kell rendelnünk a magasabb politikai érdekeknek. Persze, mert itt csak a magyar gazdasági érdekek föláldozásáról van szó, a melyeket mindig készséggel dobtak oda áldozatul az összbirodalmi molochnak.

Ilyen körülmények között a magyar gazdák 1900. évi kassai országos kongresszusa tulnyomó többséggel már nyíltan állást foglalt gazdasági önállóságunk mellett, mert most már a legnagyobb optimizmussal sem lehet reményelni, hogy az 1896. ki kongresszus feltételei a közönség alapján teljesíthetők legyenek.

Az a hatalmas nemzeti erő, a mely azelőtt a hamis jelszóval félrevezetett magyar gazdatársadalom támogatásában a közönség vámtérület föntartóinak rendelkezésére állott, immár összezsugorodott arra a csekély kis körre, a melyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület vezetői képviselnek, ugyanazokra, a kik még a múlt évben Kassán is kísérletet tettek a közönség vámtérület mellett propagandát csinálni, de a mely kísérletükkel a gazdakongresszuson olyan csufos kudarcot vallottak.

Most ezt a maguk körében iparkodnak folytatni s mint a magyar gazdasági egyesületek képviselői szeretnék elhíttetni a világgal, hogy a magyar gazdatársadalom nézeteit tolmácsolják, mikor még mindig a vámközösség mellett kardoskodnak. De ez a törekvésük is a kassaihoz hasonló kudarcra fog végződni. A fejtőmegyei gazdasági egyesület már fölemelte

erősebb voltukat — kétségtelenül őket illeti meg az elsőjoga.

Őnök természetesen — kedves hölgyeim — önkéntelenül is azt kérdezik e pillanatban: »de miért mindig Franciaország?« Zavarja ez talán kegyeteket? Nos ha igen, úgy mondjuk Franciaország helyett azt, hogy Páris.

Nemde most már tisztában vannak azzal, hogy miért mentünk el a frankok hazájába, midőn divatról szölgöttünk?

Hiszen nincs a kegyetek bájos nemében egyetlen hölgy sem, ki ne tekintene néhány százalékkal büszkébben a mellette elhaladó járók-kelők szemébe, ha kalapját például azon büszke öntudattal hordhatja fején, hogy az valódi párisi modell.

Pedig hát ez az önök imádott Párisa, ez adta meg a toilette poézisének a kegyelem-dőfést, azaz nem is annyira kegyelem-dőfést, mint inkább csupán sebet, halálos sebet ejtett rajta s a toilette poézis mint valami misztikus lény haldokolni kezdett s haldokol már évtizedek óta, lassan elszálló lelke pedig felhőszzerűen, darabokra tépve egy-egy új sora teremését mozditja elő.

Lassan látjuk, mint fejlődik a habos, csipkés, nyakig csukott mille fleur ruha a később divatba jött »csipke betét«-ig, mint lesz a menuet ütEMEIRE lejtő rococo dámából a modern hölgy.

Kévéssel ezután feltűnik a láthatáron az első, csak néhány, talán négy centiméteres hajtóka, melyből csakhamar, tán éppen a

tiltakozó szavát ez ellen s reméljük, hogy az ország többi gazdasági egyesületei is meg fogják értetni az O. M. G. E. uraival, hogy éppenséggel nincs joguk a magyar gazdatársadalom nevében ellenezni Magyarország gazdasági önállóságát.

Ha az aulikus főurak az udvari körorok óhajtásait legyezgetve ki is adják magukról a szegénységi bizonyítványt, hogy nem képesek a saját lábukon megállni, ne higgyék, hogy a magyar gazdatársadalom óriási zöme rövidlátásában továbbra is az orránál fogva engedi magát vezetni általuk. Most már mindenki rájött arra az elemi igazságra, hogy nem folyhat ott jól a gazdaság, a hol a szomszédnak joga van a gazda minden dolgába beleütni az orrát.

* Hogy támogatják a vidéket?

Néhány év óta kellemes zene gyanánt hangzik sok alkalommal, a mi csak kinálkozik, hogy a vidéket minden anyagi és erkölcsi erővel támogatni kell s ha a nyilatkozatokat beszámítani lehetne, azokból hasznos hajtó forrás nyílt volna meg a vidék számára. Ugy látszik, a támogatás most kezdődik tettekkel. Ugyanis leirat érkezett a városhoz és egyidejűleg valamennyi törvényhatósághoz és abban a kereskedelmi miniszter közli, hogy az 1875. évi XXV. t.-cikk 1. §-ra az 1858. évi január hó 24. én kibocsátott császári nyílt parancs több rendelkezését érvényben hagyta, köztük a vásárok engedélydíjára vonatkozót is. A kereskedelmi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg tehát úgy határozott, hogy ezentúl minden vásártartó község minden országos és hetivásár után 63—63 kor. engedélydíjat tartozik a kir. adóhivatalba befizetni a vásár előtt, e kötelezettség beváltása nélkül az engedélyokmány érvénytelen. A legközelebbi aradi kongresszus bizonyosan foglalkozik a vidék megtámogatásának biztató bevezetésével és felvilágosító felterjesztést intéz a miniszteriumhoz arról, hogy 1858. óta nagyot változott a világ, az ország lakossága teljesen elégségesnek találja azokat az adókat, a mikkel az adótörvények megterhelik, a városok régi je-

csipkebetét anyasága és a hajtóka apaságának vadházasságából, születik az első dekoltage, mely rövid feltűnést kelt s rövidesen állandó divattá válik, sőt az udvari és elite bálak etiquette-öltönyévé.

Nem telik bele annyi idő, hogy — úgy szólván a divat degeneráció lejtőjén haladva — valahol megállapodjék a haladás, s már a poétikus mille fleurt fölváltják a feltűnőbb színű, de izléstelen szövetek, melyekből halomszám készülnek a legkülönfélébb s a rafinéria minden eszközével külső előnyök előtérbe helyezésére kiaknázott toiletteket.

Igy lesz a lenge rococo »Madam«-ból a kacér »parisien«, s mire körültekintünk s míg szemünk megszokják az egymást szinte kinematograph-szerűen követő változatokat, előtűnk áll a »parisien«-ből alakult »courtsane«, mely csak abban mulja felül az előbbit, hogy a »sikket« a ledérséggel pótolja.

S ismerjük be, hogy kevés férfit ismerünk, ki gyönyörködve nem legelteti szemét akár a »parisien«, akár a »courtsane« öltönyén, melyen minden varrás a hatás emelésére van, elkezdve a kacéran diszkrét dekoltage-tól, mely keveset mutat, de annál többet sejtet, le a habszerűen susogó selyem alsószoknyáig, melyet misztikus mintájú fekete csipke szegélyez, s ez a csipke mint valami pokolian érdekes produkció szinpadának előfüggönye, rejtelmesen csapódik fel a parisien minden lépésével.

Nos és most a toilette poéziséhez térve

lentősége pedig egészen új irányban alakult ki. Vesztek forgalmukból, időközben — 43 év alatt — vasutak is épültek, a melyek eladót, vevőt, néhány óra alatt idehoznak és visszavisznek és a községek belső élete, ipara és kereskedelme is megváltozott. Minderről tudósok és praktikus emberek már könyveket is irtak. A keresk. miniszteriumban a pénzügyminiszteriummal egyetértőleg ez a nagy idő észrevetlenül elrepült, máskülönb az 1858. iki viszonyok mértékével nem mérnék a vásártartás feltételeit és a vidéket nem így visszajáról támogatnák.

Aratás felé.

Pécs, 1901. június 18.

Közeledik az aratás, s valósággal megdöbbentők azok a tudósítások, melyek az ország terméskilátásairól — milliók fáradságának eredményéről — a földmivélsügyi kormányhoz érkeznek. Itt van közepében a buzát érlelő június s a téli dermesztő hidegek, a tavaszi csirat pállasztó esős időjárás s az ország nagy részében uralkodott májusi szárazság után a növényzet fejlesztésének visszavetése következtében — még most sem lehet hozzávetőlegesen sem megállapítani a termés esetleges eredményét.

Annyi tény, hogy a legtöbb termőföldje az országnak, míg egy részről rengeteg sokat szenvedett a tavaszi szárazságtól, másrésztől a jégesővel vegyes nyári viharok járták át, a mihez hozzájött a gabonarozsda, úgy, hogy ott örülhet a gazda, hol öt méter-mázsza termése lesz egy holdja után, úgy, hogy nem fizeti az ki a vetőmagot, a verejtékes fáradságának gyümölcsét.

Az ország átlagában nagyon vigasztalónak a kilátások. Ha mindezekhez hozzávesszük a földbirtok mind nagyobb mérvű eladósodását, a növekedő közterheket, nem kell hozzá valami nagy prófétának lenni, hogy előre lássuk, miszerint a föld még jobban megindul a magyar alatt, s a már eddig is megakadályozhatatlannak hirdetett kivándorlás hatványozottabban nagyobb mérvűket fog ölteni Amerika, Románia felé, hogy elveszítjük nemzeti erőnknek nagy részét.

A helyzetben azután az a kétségbejött, hogy nem tudunk e nagy, országos csapás el-

vissza, a párisi általános babyloni zürzavarhoz méltón, e téren is általános khaoszt látunk.

Nem kell nagy képzelőtehetség ahhoz, hogy a halálos dőfést szenvedett toilette poézis részletekben elszálló lelkének megnyilatkozását lássuk a francia főváros boulevardjain tovalibbenő hölgyek öltözékeiben.

A sejtelmes, kicsiny s mégis oly sokat ígérő dekoltageban megtaláljuk Heine könnyed szerelmi lyráját, a ringó járású hölgyek lépteinek rithmusa szerint hajlongó derék, elégánsan pongyola blouse-mellfodrai közül szinte felénk hallatszik Murger költészete, sőt nem hiányzanak a modern káviáros költészet megnyilatkozásai sem, melyeknek egy-egy versszakát elsusogja az a simulékony selyem-alj.

De valami, a mi gyönyörködtetné a lelkét, a mi az örökös zürzavartól kábult, elkáprázott szemnek pihenő oázist, nyugalmat teremtő harmóniát nyújtana, olyat ma már hiába keresünk, hacsak el nem zárándokolunk ahhoz a nagy haldoklóhoz, a toilette poézis vérében fetrengő őséhez, melyről azt mondják, hogy tán még új életre kél valaha.

Hogy mikor? Bizony ez kérdéses. Attól függ, hogy az a szellem, mely most uralg, mely mi közönséget sem tart a jó izléssel, s emancipálódni vagyó mivoltában beáthatatlan mélységig süllyedt, vajjon mennyire mételyezte már meg önmagát?

len védekezni. Hiába hirdetik hivatott közgazdasági organumaink, hogy tegyünk le az általános buzatermelésről és térjünk rá a hustermelésre, a magyar kisgazdát nem lehet erre egyhamar rávenni. Egyrészt oka ennek az ősei gazdálkodási módszeréhez való konzervatív ragaszkodás, másrészt az, hogy annyira el van adósodva, miszerint új gazdasági berendezkedésre képtelen. És hiába vannak itt Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter jóindulatu törekvései, a gazdatársadalom és földmives munkások érdekében alkotott törvényhozási intézkedések, a telepítési akció; csak azt látjuk, hogy mindezek részleges intézkedések, s egy gazdasági év kedvezőtlen eredménye elég arra, hogy több százezer magyar ember — egész országrészek — anyagi egzisztenciáját tegye tönkre s felsirjon a régi nóta: „Pusztulunk, veszünk, mint oldott kéve, széthull nemzetünk.”

Két dolog segítene itt csupán. Hogy a szövetségi eszme nagyobb tért foglalna el a nemzet egyetemében s ez kiszorítaná a magyar gazdatársadalom köréből a kiszípolozó uszorás-hadát. A másik az, hogy a magyar földmivest kioktatnák annak a házi iparnak művelésére is, melynek termékeivel most a külföld árasztja el Magyarországot, hogyha amit elvesztene egy inséges esztendőben a föld termésén, pótolná ezt a téli ipari munkálkodása eredményével.

A magyar kisgazdáknak azonban — úgy látszik — még nagyon keserű tapasztalatokra lesz szükségük, hogy megérjenek mindezekre. Addig pedig pusztul a nemzet anyagi ereje, elvérzik a nyomoruságban egy nemzedék, melynek helyét elfoglalja az idegen s ki tudja, pótolni fogja-e azt az a régen várvárt jobb jövő, mely után oly régi idők óta: „Buzgó irádság epedez százezrek ajkán?”

H i r e k.

Pécs, 1901. június 18.

Hét bűnről.

Éppen a hetedik a diplomás gazemberek között egy évtized letorgása alatt az a szánalomra méltó, csontvázra aszott ur, kinek a megtekintésére mostanság csődül a közönség a budapesti büntető törvényszék palotájába.

Az első volt a Baross Gábor mérnöke, kit a vasminiszter a jövő emberének tartott, míg rabruhába nem került a tehetséges kezdőre. Aztán jött Takács Zoltán dr. első szereplése, aki már jelét adta annak a meggyőződésének, hogy nincs az a diploma, amiért érdemes volna becsületesen élni.

Következett Korotnay Arpád dr., a gazdag, keresett fővárosi orvos. Kalaputcai lakását egykor ostromolták a betegek. Annyi pénzt szerzett az élő emberiségtől becsületesen, a mennyit akart. De a holtaké — huncutság árán — inkább kellett neki. Megkóstolta a rabkenyeret, aztán elment a burokhöz csapatorvosnak.

Most valahol Amsterdamban praktizál. Kérdés, vajjon van-e ott annyira népszerű, mint a milyen itthon volt, a mikor még nem volt világlátott ember?

Ujra orvos következett soron, Lenkei Béla doktor. A szép szőke fiú Mihákovics professzornak kedvence volt és a fővárosi orvosok a megmondható, hogy ez mit jelent. De neki rem kellett a biztos jövő: a börtön biztonságának látszott és egy darab festett vászonnal bebiztosította magát ebben az irányban.

Hát Gallovics dr., a bíró ur, a ki ma Amerika valamelyik vendéglőjében mossa a tányért, a helyett, hogy ő Felsege a király nevében ítélne élők és halottak fölött, mivel neki hozomány kellett asszony nélkül? Ugy-e neki is érdemes volt megszereznie a diplomát?

És az az irigyelt főmérnök, aki gyönyörű felesége oldalán, aki egy hirneves tanár

leánya, nem ezerte magát elég jól s ma az előbb említett bíró urral együtt működik Amerikában s végül pedig Petkó László, a ki szintén rendkívül mértékben nagyságos ur volt, a míg a szürke darócot Luzamos időre meg nem szolgált.

Igy vannak együtt heten. Bizony sok ez egy rövid évtizedre. Csak azt szeretnők tudni, mi az ördögnek szereztek ezek az urak diplomát, ha már gazságra vágytak, ha nem tudott a lelkük az egyenes uton megnyugodni. Az egyetem helyett kezdhették volna mindjárt a huncutságon. Akkor maguk is jobban járnak, kevesebbet veszítenek és a kartársait is megkímélték volna a szegénytől.

Férfi-divat.

E sorokat ama derek urak számára írjuk, akiknek nemcsak az ad gondot, hogy hol töltsék a nyarat, hanem miképen egyeztessék össze a rekkenő forráságot az állig begombolkozott angol divattal. Nos tehát, megnyugtathatjuk őket, hogy föltétlenül kifogástalan zsentimének maradnak, ha egyszerű szabásu, szürke zakkót öltenek is magukra. S mert a férfi-divat csupa apró nőüanszok váltakozásából telik ki, azt is elárulhatjuk, hogy az ideai divat reformja egy kis kikanyarítás a zakkó egyenesen lefutó végén. Viszont egy kis aggodalommal konstataljuk, hogy a nadrágot mind szűkebbre szabják. De e végzetes divatot remélhetőleg megellenzik majd azok, akiknek nincs okuk a lábszarukkal kérkedni. És az emberiség ez osztálya ma ugyancsak tul-sulyban van. Azaz jobban mondva nem tul-sulyban, de nagyobb számban.

A zsaketek ismét uralomra kerültek, minnekutána egynéhány vakmerő variáción keresztül esve, egyidőre lezorultak a divat felszínéről. A zsaketek e reneszánszában azonban megtartotta régi puritán formáit, ami annyit jelent, hogy szó sem lehet mély bevágásokról, farkk-szerű fecske-fark utánzatokról és egyéb ilyen dolgokról, amelyekből egy jó nevelésű divat ur hidegletést kap. A zsaket szövetét leginkább apró kockázásu szürke szövetből válogatják ki.

Teljesen kivívta létjogát a színes ing is bárha bosszabb küzdelmet kellett megvívni az előkelő fehér ing előitéleteivel. Ez némileg a demokracia diadala is. Kezveltek a rikitó színel csikozott zefírek, de a batisztok sem megvetettek. Végül egy nagyobb szabásu ujitásról is megakarunk emlékezni. Néhány amerikai urfi találta ki a fehér-smokingot, amely tehát átmenet az estélyöltözék és az éjjeli ruha között Sajnos, az érdekes reform nem igen számíthat nagyobb elterjedésre.

A senki.

... Egy árva gázláng sárgászöld fénye világítja meg hajladozó alakját. Ott ült a kocsmában, egyedül egy sarokasztalnál. Rezignációba fult kétségbeesés volt az arcán, előtte egy csomó üres palack. Ennek tartalmát úgy szerette. Egyebet már ugysem tudott volna. Mindenki elhagyta s mindenkit elhagyott.

Az ital az hű volt hozzá s viszont szerelme égett érte.

Tőle láttam azt a bravourt, hogy egy pohár bort leengedett a torkára s miután néhány percig ottan tartotta, vissza bocsátotta a pohárba azon kristályosan, tisztán.

És minő organuma volt. Vastag s csupa dallam, mélyen zengő, mint a gordonkának. Hogy el nem nyűtte az a sok ital, csupa csuda. Aztán tudta ez az ember, mi a rögeszméje. Mintha valakinek a lelkét kergetné és nem bírja elfogni.

Bár nem volt körülötte senki, csak egy álmos pincér andalgott, felállt és beszélt: „Tudjátok-e, mit tesz emberi nyelven, midőn a fűj azt mondja: pitypalatty? Az azt teszi... hogy kerüld az asszonyt!”

Elfuló lélegzettel, halálsápadt arccal állt tovább. Nagy, fagyos csepp melegviz ült a szemében. Szünetet tartott. Aztán rekedten, sivitva, olyan hangon, mintha selymet hasítának, de gyötrelmes, kinzó erőfeszítéssel folytatta:

— Én itta-lak ó szer-e lem.

Alig bírta befejezni. Megfordult a saját tengelye körül és szerencsésen visszarojgott a székébe. Elaludt.

Pilláit lenyomta az a nehéz álm, mely azokra nehezül, akiknek beteg a lelkük.

... Korcsma záraskor kitétték az utcára; ott viradt rá a regg, a hűs, ébresztő nyári regg.

— 57.

Napirend 1901. június 19-én.

Naptár: szerda, június 19. — Róm. kath. Gyárfás. — Prot.: Protifás. — Görög-kel.: (jun. 6.) Hiláron. — Zsidó: Tamasz 2. — Nap két 3 óra 47 perckor; nyugszik 7 óra 43 perckor. — Hold két 7 óra 6 perckor reggel; nyugszik 9 óra 36 perckor este.

Időjelzés. A központi meteorologiai intézet jelentése szerint: enyhe idő, keleten csapadék és zivatar várható.

— (A Pécsei Zenekedvelők Egyesülete) folyó évi június hó 23-án délelőtt 11 órakor az egyesület helyiségeiben (Hattyu-épület) évi rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. Folyó évi költségeloirányzat. 5. A tisztikar és választmány megválasztása. 6. Esetleges indítványok. Az egyesület tagjainak már szétküldötte az évi jelentéseket, melyekből megtudjuk, hogy a Pécsei Zenekedvelők Egyesületének hangszerekben és beéktetésekben összesen 4580 korona 95 fillért tesz ki a tényleges vagyona. A mult évet az egyesület anyagi tekintetben — eléggé előnyösen zárta le, a mennyiben 2105 korona 56 fillér bevétel s 1876 korona 87 fillér kiadás volt s így a pénztári maradvány 228 korona 69 fillért tesz ki. A Pécsei Zenekedvelők Egyesületének a mult évben husz alapító tagja volt, kiknek száma azonban a folyó évre tizenhatra apadt, miután az alapító tagok sorából: Ullmann M. Károly, Wiesner Rajmár, Zsinkó István és Zsolnay Vilmos elhunytak. Az egyesület működő és pártoló tagjainak száma százhusz.

(Katonai csapatszallítások.)

Napoleon, valamelyik nehezebb taktikai mozdulat kivihetőségében kételkedő egyik tábornokát azzal fözte le, hogy: „egy jó katonának mindent kell tudni!” S eme tudnivalók közé tartozik az is, hogy miként kell a katonának vonatra ülni? Mi civilek ugyan tudjuk már valahogy, hogy miként ülünk a vonatra, a katonának azonban, ki mindent vezényszóra csinál, még ezt is tanulni kell. Így hát a közeledő ideai nagygyakorlatokra tekintettel, még a folyó hó valamelyik meghatározandó napján, a pécsi cs. és kir. 52-ik gyalogezred, a m. kir. 19 ik honvédgyalogezred és a m. kir. 8 ik honvédhuszárezred tartanak csapatszallítási gyakorlatokat. Mint értesülünk, háziezredünk a pécsi állomáson, a honvédek Székesfehérvárról, a huszárok pedig Szent-Lőrincen tartják eme gyakorlatokat, melyek különben is mindössze abból állanak, hogy a Marschadjustirung-os katonák vezényszóra beszállnak a vonatba s ismét kiszállnak. Hír szerint az eszéki cs. és kir. 78 ik gyalogezred tegnapi tartotta Eszéken csapatszallítási gyakorlatait.

— **(Bizottság a megyei árvaházban.)** *Jessensky* Lajos vármegyei árvaház elnök elnöklete alatt tegnap egy bizottság járt kint a vármegyei árvaházban, hogy eleget tegyen egy közelmúltban tartott vármegyei közgyűlés ama határozatának, mely szerint bizottságot küldtek a vármegyei árvaház állapotainak megvizsgálására. A bizottság nyert tapasztalatai teljesen kielégítőek, amennyiben konstataáltak, hogy a bentlakó növendékek ellátása nemcsak megfelelő, hanem egyszerűen pazar, az oktatás pedig mi kívánni valót sem hagy maga után. A bizottság tervbevetett határozatához azonban némileg szó fér, amennyiben indítványozni határozták, hogy a jelenlegi költségekből még egyszer annyi árva növendék nyerjen ellátást és oktatást, mint eddig. A mostani vármegyei árvaház szabályzatban meghatározott létszám aránylag csekély volta, u. i., nem felel meg ama intenciónak, hogy Baranyavármegye árvái a megyei árvaházban helyeztessenek el. Bár ettől a szándékolttól indítványtól nem lehet minden rációt elvitatni, mégis — netáni határozatbamenetele esetén — számfejtői szempontból kérdéssé válik annak lehetősége, miként lehet a mostani viszonyok mellett évenként felemész tődött összegekből megegyszer annyi személyt ellátni?

— **(Frigyes főherceg uradalma.)** már régebb idő óta tervbe vette két köhidnak a „Karasica” csatornán keresztül való építését. A helyszini szemle megejtése végett tegnap délelőtt *Kosztits* Kamill vármegyei főjegyző elnöklete alatt egy bizottság utazott a helyszínre, melyben az állami építészeti hivatal részéről *Némethy* József mérnök, a kulturmérnökségtől *Bary* István kulturmérnök, továbbá *Németh* Károly vm. aljegyző, *Stenge* Ferenc dárdai főszolgabíró és az uradalom részéről *Reichl* Károly műszaki tanácsos vettek részt. A bizottság a helyszini szemle megejtése után mi akadályt sem találván az építkezésre, a tervezett hidak építését már a jövő hó folyamán megkezdik.

— **(Jelentés a vizről.)** A Tettye forrás mai vizállásáról a főmérnöki hivatal a következőket jelenti: Folyó hó 18-án reggel 6 órakor a tettyei vize tartóban 1000 kb., az elmentartóban 1160 kb. volt; a hozzáfolyás 24 óra alatt 1780 köbméternek találtott.

— **(Segédjegyző választás Somogyon.)** A somogyi körjegyzőségnél egy segédjegyzői állás volt üresedésben, melynek betöltésére a körjegyzőséghez tartozó öt község: Somogy, Vasas, Szabolcs, Hird és Martonfa képviselőtestületei ma délután három órakor Somogyon választást tartottak, melyen a pécsi járás képviselőjében *Waniss* Sándor, központi járási főszolgabíró jelent meg. A segédjegyzőválasztás eredményéről lapunk zártáig nem érkezvén hír, azt a „Pécsi Figyelő” holnapi számában közöljük.

— **(Hivatalvizsgálat.)** *Tormay* Károly alispán ma délelőtt tíz órakor az ottani főszolgabírói hivatal megvizsgálása céljából Szent Lőrincre utazott.

— **(A „Pécsi Nemzeti Kaszinó”)** folyó évi június hó 22-én (szombaton) este 9 órakor a kaszinó helyiségeiben tartja első idei nyári estélyét, melyre külön meghívók nem küldetnek szét. A Nemzeti Kaszinó első nyári estélyén részt vehetnek mindazok, kik a kaszinó téli estéin meghívót kapni szoktak.

— **(Új ügyvéd.)** Dr. *Müller* Nándor kaposvári ügyvéd és somogyvármegyei árvaház elnök Kaposváron ügyvédi irodát nyitott s az elhunyt dr. *Vassary* János ügyvédi irodája részére gondnokul rendeltetett ki.

— **(A rácmcsekei körjegyző ügye.)** Az Amerikába vitorlázott s — hirszerint — ott szerencsésen megérkezett rácmcsekei körjegyző ügyében még egyre folyik a vizsgálat, mely előre láthatólag még néhány hetet fog igénybe venni, míg a sikkasztások, s okirathamisítással komplikált egyéb visszaélések összege pontosan megállapítható lesz. Tegnap fejezte be a *Jessensky* Gyula, pécsváradai főszolgabíró vezetése alatt tolyamatban levő hivatalos vizsgálat a rácmcsekei körjegyzői hivatal pénztári könyveinek és naplóinak lezárását s most térnek át a körjegyzőséghez tartozó községek pénztári naplóinak és számfejtő könyveinek lezárására. Csak eme munkák befejezése s a különböző községek pénztári naplóinak a körjegyzői számadási könyvekkel való összehasonlítása után lesz a sikkasztások és visszaélések összege megállapítható, mely előre láthatólag is tizenhat-tizennyolc ezer koronára tehető. Híre járt annak is, hogy *Szita* Sándor nem egyedül követte el a hivatali sikkasztásokat, hanem a körjegyzőséghez tartozó némely községek bírja is kezére játszott volna. Mint hivatalos részről értesülünk, ezek a híresztelések minden alapot nélkülöznek.

— **(„Képek a kelet világából”)** a címe annak a szabad előadásnak, a melyet héber nyelven fog e hó 20-án csütörtök d. u. 6 órakor az izr. iskola disztermében tartani, *Rokeách* Lázár jeruzsálemi tudós, aki rabbi széles műveltséggel bír és már minden világrészben megfordult, hogy tudományszomját kielégítse. Tapasztalatairól Európa minden nagyobb városában tartott ilyen felolvasásokat s mindig nagy számu közönség hallgatta élvezetes előadásait. A szabad előadást természetesen rögtön magyar nyelven fogja egy szakértő a közönségnek lefordítani. *Rokeách* különben jeles héber és arab író, s a jeruzsálemi zsidó gyarmatoknak szervezője volt. Tudományszomja azonban nem engedte nyugodni s tíz év óta folyton utazik. Most a magyar népet tanulmányozza s gyűjti az adatokat egy nagyobb mű megírására. A héber nyelvet klasszikus módon bírja s mint gyakorlott előadó itt is az érdeklődő közönség elismerésére bizvást számíthat.

— **(Kevés a rendőr.)** Ez a már sokszor beigazolt tény az éjjel a Kálvária-utca lakói előtt ismét beigazolódott, lévén ott — rendőr hiányában — éjnek idején olyan botrány, ami az egész utca népét felzavarta álmából. Valami részeg mesterlegény már az esteli órákban elkezdett veszekedni a feleségével a Kálvária-utca 6. számú házban s az asszony ismervén a férj ama szokását, hogy részeg állapotban, a verét akarja venni, egyszerűen kizárta az utcára, a gyermekeit a házban lakó özvegyasszonyhoz küldte, ő maga pedig a padláson bujt el. A részeg ember azután 2 órától folyton verte a kaput s járt fel s alá szitkozódva a ház előtt egész éjfélig anélkül, hogy egyetlen rendőr tévedt volna arra rendet csinálni. Hja, persze mert a rendőr kevés. Ez a kevés rendőr meghatározott irányban folytatja éjjeli őrzését s a migegy irányban be nem járja a várost, hát akár egymást gyilkolhatják le az emberek. A mint tenni akart ez a részeg mesterlegény, ki éjféltűn beverte az özvegy ablakait, leszakgatta a fű-

gönyöket s már félig bemászott a szobába, mikor az özvegy rémült segélykiáltásaira a szomszédok az utcára mentek s végre akadt egy bátor és markos ember, a ki a garázdálkodó mesterlegényt a rendőrségre kísérte. Az ipsze a sörház-utcában meg akart ugrani s csak a Kossuth Lajos utcán tudták elfogni s bevitték a rendőrségre. A Kálvária-utca lakói pedig azon gondolkodtak, miért is fizetnek ők adót, ha még ilyen botrányra sem kerül feljűk egyetlen szál rendőr sem?!

— **(Választási mozgalmak.)** A pinchehelyi kerület népszerű képviselője, *Rátkay* László, vasárnap kerületének több községében mondott beszédet. Volt Tamásiban, Nagy-Szokolyban és Felső-Ireghen. Mindenütt óriási lelkesedéssel és rokonszenvvel fogadták *Rátkayt*, a kit az egyik helységből a másikba nagy tömegben kísérték választói. Beszédeit mindenütt viharos tetszéssel fogadták és mindenütt lelkes módon nyilatkozott meg az iránta való bizalom. Felső-Ireghen este lakoma volt, melyen igen sokan vettek részt. A nevezett községek választói fölkérték *Rátkayt*, hogy jövőre a mandátumot ismét vállalja el.

— **(Névmagyarosítás.)** *Hambuch* Péter, csibráki róm. kath. kántortanító vezetőnevének „Hamvas”-ra kért átváltoztatása, belügyminiszteri rendelettel, megengedettetett.

— **(A pálinka.)** Leverte az éjjel a lábáról a pálinka *Erdősi* József napszámost s elaludt a Vadember előtt az aszfalton. Ott talált rá a rendőrőrző s mert nem bírták a pálinka által okozott mély álmából felkelteni, hordágyra rakták s bevitték a városi kórházba.

— **(Veszedelemes esés.)** *Bittner* János, tizenegy éves, nyil-utcai gyerek ma délután felmászott egy eperfára. A fa magas volt s tetejében járt már a gyerek, mikor egy ág letört alatta s ő lezuhant a földre úgy, hogy összetörte magát. A balesetről értesített rendőrség a súlyosan megsérült fiút ápolás végett beszállíttatta a kórházba.

— **(Sok a koldus.)** Dacára, hogy beállt már a nyári munkaidő, mégis sok a koldulási tilalmat áthágók száma. Ma is nem kevesebb, mint hét kolduláson ért csavargót vittek be a rendőrségre, kik minden munka hiányában koldulva csavarogtak a városban. Egyelőre elcsukták őket s a tilos koldulásért rájuk szabandó büntetés kiállása után el fogják őket toloncolni haza.

— **(Városok hitelszövetkezete.)** Az ország különböző városaink polgármesterei június 24-én értekezletre jönnek össze Aradon, hogy megvitassanak több lényeges kérdést. A kongresszus főtárgya, mint értesülünk, a városok kölcsönös szükségleteinek fedezése lesz. Erre vonatkozólag már egy konkrét indítvány is van, mely szerint a városok szövetkezetet alapítanának, melynek kötvényei révén olcsóbban elégíthetnék ki hitelszükségleteiket. A szövetkezetek tagjai lehetnének nem csak a törvény hatósági, de más városok is. Minden város vagyonához mérten bizonyos számu üzletrészt venne részt a szövetkezetben. Az üzlet rész nagysága 1000 korona lehetne. Azok a városok, melyek a szövetkezettől hitelt nyerne, a hitelösszeg egy kis százalékát üzletrészek vételére fordítanák. A tervezet szerint a szövetkezet papirjai bélyeg, illeték- és adó-

mentességben részesülnek s megkapnák az óvadékképességet is, mely célból külön törvényes intézkedés válna szükségessé. Ebben a törvényben lenne megállapítandó a szövetséget szervezete, ellenőrzése és felügyelete. Az érdekes terv, mely az érdekeltek körében tetszéssel találkozott, egyik legfőbb tárgya lesz a polgármesterek értekezletének.

— **(Verekedő bakák.)** Gál János és Horvát József nevű honvédek az éjjel a Buzatéren összeveszttek Greidl György, bányatelepi-ut 14. szám alatti lakossal és azt véresre verték. Greidl csak futva tudott kezeik közül kimenekülni s jelentést tett az esetről a rendőrségnek. A verekedő bakákat feljelentették az ezredparancsnoknál.

— **(Kevés a víz.)** A mi ősi városunknak minduntalan visszatérő mizériái közé tartozik a vízhiány is, mely nálunk néhány száraz nap után oly hirtelen bekövetkezik. Csak nemrég adtunk hirt ama óvintézkedésekről, melyeket a város a vízhiány beálltának meggátolása, illetve elodázására megtett, amennyiben a nagyobb mennyiségű vizet fogyasztó gyártelepek s a fürdők vízcspajait lezárták s most a város egy új óvintézkedéséről értesítenek bennünket panasz alakjában, melyért azonban aligha érheti a hatóságot szemrehányás. Arról van — ugyanis — szó, hogy az utcaseprők a különböző utcák belocsolására a vízfolyásokban levő szennyvizet használják fel, a mennyiben rongyokból készített torlaszokkal felfogják a vizet s aztán lapátokkal locsolják szét. Kétségtelenül kelle-

metlen az a tudat a járókelőkre, hogy a ruháknak ártalmára levő piszkos, szennyes vizekkel locsolják fel a járdákat, de elvégre is ez eléggé megfelelő a célnak, hogy a port leverje, a Tettye vizét pedig most, midőn már veszedelmesen fenyeget a vízhiány, bizony kár lenne utcalocsolásra pocsékolni, mert — bár cseppet sem találjuk helyénvalónak a dolgot, — mégis jobb kissé óvatosabban menni át a kocsiuton, mint szomjuságot szenvedni a nyár rekkenő hőségében.

— **(Eprezés közben.)** Stachó Juli és társnője Velle Gizi tegnap délután kirándultak s hideg kúton át Kantavár felé epret kerestek. A hideg kúton túl egy kevésbé jól fészült fiatal ember jött velük szembe, a kitél az első látásra megijedtek. Nyomban meg is fordultak, de az üzőbe vette őket. Miután szerelmi ajánlataira nem hallgattak, boszuját úgy töltötte ki, hogy a lányokat alaposan megverte s ruhájukat összeszagatta. A művelet után gyorsan kerekét oldott az ellenkező irányban. Az eddig ismeretlen utonállót most keresik a porul járt lányok feljelentése alapján.

— **(Az iskola év vége felé.)** Naponként láthatunk délelőttöként az utcákon fehér ruhás lánykakat s kiöltözött fiúcskákat s a legtöbbje virágcsokrot s könyvet visz. Persze most folynak mindenféle az évvégi vizsgálatok. Nagy ünnep a nebulókra. Némelyiknek örömmel, aki biztos abban, hogy szépen tud felelni, a másikkal pedig itélet napja. Már előre fél attól a pillanattól, mikor felszólítják s nem tud majd semmit, pedig annyian lesik az ő okos feleletét, talán a papa is, mama mindenesetre. A vizsgálatokkal aztán véget ér az iskolai év s megkezdődik a nagy vakáció, melynek egyformán örül a jó és a rossz diák.

— **(A szesz örültje.)** Tegnap este nyolc óra után a Petrezselyem utca 6. számú háza előtt nagy csődületet okozott egy koros bádigos segéd, a ki — mint mondják — naponként annyi szeszt iszik, hogy más három embernek is sok volna. — A hatása a sok szesznek meg is látszott rajta. A lábai nem bírták s összeesett. Hárman sem tudták tovább vezetni s így egy jó óra hosszat hagyták a kövezeten feküdni, míg a rendőrség be nem szállította a kózkórházba. Az utca csakhamar összeverődött körülötte s a merészebb gyerekek nagyokat mulattak a tökrészeg Elek gazda — így szólították — tehetetlenségén s bamba feleletein. Mint mondják, valóságos örültje a szesznek s rögeszméje az ivás. Akkor legboldogabb, mikor tökéletesen leihatja magát. Lehet benne valami, hiszen akkor nem tud önmagáról és bajairól, nyomoruságáról semmit sem.

— **(Fatolvaj.)** Eltách Gusztáv, foglalkozás nélküli csavargót tegnap az egyik erdőőr a város erdejében megcsipte, a mint egy nagyobb galyat akart bicskájával az egyik fáról levágni. Ekkor már vagy nyolc fát így megcsontított. Bekísérte az erdőőr a torony alá, a hol a pénzbírságot úgy fogja letülni.

— **(Valódi ezüsttárgyak)** tömör nehéz kivitelen, nevezetesen teljes evőkészletek pompásan összeállítva, szép ezüst asztali állványok, sütemény és névjegy kosarak, csinos felszolgáló tálcák, pazar, szép kivitellű tea, kávé, cognac, fagyalt és punsch szervizek igen gazdag választékban, megtekinthetők Schönwald Imrénél.

Az ajtón a Sziv-dáma lépett be és mosolyogva szólt hozzájuk:

— Jó napot, kedveseim! Egy kissé megkéstem. Node legalább kibeszélhettétek magatokat. Remélem, megtörtént a kibékülés, mi?

Az aranyhaju asszony nevetni próbált és megfogta Henrik kezét.

— Meg. Nagynehezen mégis megmagyarázhattam ennek a nagy gyereknek, hogy minden úgy van jól, a hogy van.

— Nem is jó az a készakarva kergetett boldogtalanság semmit, gyerekek. Lássátok, a kövér Leona addig huzódott a kis rendőrkapitánytól, míg az ott hagyta s most másnak udvarol. Épen az imént láttam, hogy a szintársulat primadonnáját kísérette.

— Hiszen annak Korilovszky csapta a szelet.

— Az ám, de ugylátszik, sikertelenül.

— És most mi van a kövér Leonával? — kérdezte Klára.

— Ne féltsd azt, edesem. Vigasztalódik az is. Korilovszky majd most ő hozzá írja a szerelmes leveleket.

Hanem azért mégis úgy érzi, hogy ezért a tiltott gyönyörért képes lenne az életét is feláldozni s alig várja a másnapot, mikor ismét láthatja Klárát, ismét ölelheti karcsu termetét, csókolhatja piros ajkait s az ismét magához láncolja puha, sima karjaival, azzal a két karral, a mely oly gyenge és mégis olyan erős, erősebb bármiféle lánccal, melyet ő nem bír szétszakítani többé soha.

És valahányszor látja Klárát, valahányszor szerelmi mámorba fulad karjai között, mindannyiszor azt érzi,

— Asszonyom hivatott s én eljöttem.

S körültekintett a szobában, mintha keresni látszott volna valakit.

Az aranyhaju asszony pedig ledőlt a kerevetre és duzzogó, haragos arccal nézett reá.

— A háziasszonyt keresi? Nincs itthon. Hanem azért csak üljön le. Én hívtam ide s az én vendégem. Ha ugyan jólesik ez magának.

Henrik leült szembe vele egy székre és várta, mit fog Klára mondani.

— Ugy látom, nem volt elkészülve erre a fogadtatásra?

— Igaza van, asszonyom. Csakugyan nem voltam rá elkészülve.

— Így hát kellemetlen is, hogy mi csak így kettesben vagyunk? . . . Nos, várjon, sietek minél rövidebben elmondani, a miért ide hívtam, hogy ne legyek sokáig terhére.

S az aranyhaju asszony hangja remegett az izgatottságtól, mikor ezt mondta. Szemeiben égő tűz lobogott; a keble pihegve emelkedett és ajkai lázasan vonaglottak. Henrik alig tudta már magát erősen tartani, de megkísérelte, hogy az legyen. És száraz hangon, a köteles udvariasság egy nemével szólt:

— Parancsoljon velem, asszonyom!

— Nem parancsolok, csak kérem. Kérem, hogy hallgasson meg. Lássá, nagy szükségét érzem annak, hogy igazoljam magamat ön előtt.

S Klára bünbánólag hajtotta le fejét: majd kevés szünet után sietve kezdett beszélni:

Tőzeg- árnyékszék.

Tekintetes

**Kraus István urnak
Pécsett.**

Ezennel szívesen adom b. tudomására, hogy a nekem szállított *tőzegszóró klozetekkel teljesen meg vagyok elégedve*. A klozetek kitógástalanul működnek és teljesen szagtalanok.

Tisztelettel

Dr. Mende Lajos.

Művészeti irodalom.

○ Színészeink bucsuja Kézdi-Vásárhelytől. Említettük, hogy özv. Tiszayné társulata a fényesen sikerült brassói szereplés után 12 előadásra Kézdi-Vásárhelyre rárdult, a hol hogy milyen becsületet szereztek maguknak is és közvetve nekünk is, bizonyítja az az élénk tetszés, melyben a közönség részéről elárasztva lettek s az ottani sajtó magasztaló nyilatkozatai.

A Kézdi-Vásárhelyt megjelenő Székely-

föld- így ir a bucsuelőadásról s a társulat ottani működéséről:

„Junius 10-én utolsó előadásul Gárdonyi kedves falusi története: „A bor“ került színre. E darab hőse Nádassy volt, ki Göre Gábor ismeretes alakját kitűnően maszkirozva, feleséges humorral, sok természetességgel alakította. Dalait, kupléit sokszorosan megújrazta a színházat zsufolásig megtöltött közönség s egyszersmind elismerése volt Nádassy nemcsak kitűnő művészi alakító képességének, de azon kiváló műérképének is, melylyel a társulat előadásait oly gazdagsággal vezette és rendezte. Nádassy kivül Thury Elemér s Csige Böske, ez a kitűnő művészpár bilincselte le pompás alakításával a közönséget s Szirmai Olga (Teréz), Miklóssy Ilonka (Rozália), Seilágyi (Durbints sógor) s az összes szereplők mind-mind kivétel nélkül, teljes animóval játszták meg szerepeiket, sok elismerést, tapsot aratván a közönségtől, mely mélyen sajnálja a társulat korai távozását. Általában szólva a bemutatott 12 előadásról, teljes készséggel konstatáljuk, hogy özv. Tiszayné és Pécs város büszke lehet e színház társulatra. Az összes előadások a szó szoros értelmében magas művészi nivón állottak, a mi csak természetes olyan társulatnál, melynek tagjai mindnyájan kiváló intelligenciával, fejlett művészi érzéssel, magasfoku ambícióval vannak telruházva s oly előkelő művezetőjük van, mint Nádassy, ez a sokoldalú képzettséggel bíró, intelligens színész.”

Most a társulat két havi szabadságidőt élvez, melynek leteltével Egerben jönnek össze

pár heti vendégszereplésre és szeptember végén vonulnak be tulajdonképeni otthonukba — a pécsi nemzeti színházba.

Pécs szab. kir. város

meteorologiai állomása jegyzetei

1901. június 18. délután 2 órakor

Barometer (redukált) = 759.1 mm. (súlyedő.)

Hőmérsék = 19.8 °C.

» maxima: 19.6 °C. } tegnap.

» minima: 10.9 °C.

Fáramlás: 8.1 mm.

Relatív nedvesség: 47. %

Felhőzet: 7° Cum. — N.

Szélirány s erő: E. 2.

Csapadék 24 órai: 0. — Harmatp. 5.9 °C

Vált. felhőzet, hűvös, kevés esapadékra hajlam.

Dr. Czirer.

Tanügy.

Pécs, 1901. június 18.

Kézimunka és rajzkiállítás.

A pécsi községi polgári leányiskola, mint azt lapunk tegnap esti számában már jeleztük, a vizsgálatok kezdetével ma délelőtt nyitotta meg évenként rendezni szokott kézimunka és rajzkiállításait.

S amint tavaszkor örömmel üdvözöljük ez évszak hírnökeit, a nyíló virágokat, úgy villanyozza fel a vizsgálatok ideje a szeretetteljes szülőket.

De hogy is ne sugároznék az édes anyarca, ha belép például a városi polgári leányiskola kézimunkatermébe, holott még bennünket, idegeneket is megkap az ott látható ezerféle kézimunka szépsége.

Eme tanintézetünk iparkodik növendékeit az életnek revelni: bármerre tekintünk, csupa a háztartásban hasznos tárgyat látunk. A kis növendékek megfigyelik egymás munkáit, s így fogalmat szereznek maguknak arról, hogy

— Igazoljam magam, hogy mért tettem azt, a mit tettem. Ön szeretett. Elmondta nagyon sokszor nekem és én sem voltam visszautasító önnel szemben. De maga tudja legjobban, a mi szerelmünk nem volt olyan, a mi nek házasság lehetett volna a vége. Ismeri az okokat is, a melyek között legnagyobb volt az, hogy közébünk egy elhagyott asszony állott. Egy elhagyott asszony, a ki miatt én nálam kerestem maga vigasztalást és tulajdonképen őt szerettem bennem.

Henrik tiltakozó mozdulatot tett.

— Csak hagyja. Ne tiltakozzék; hiszen úgy van, szerelmet kerestem, hogy vigasztalódjak annak a másikkaknak a kegyetlen visszautasítása miatt. És megtalálta nálam. Igen ám, de akkor utána jött az az asszony, az első szerető . . .

— Nos és nem bebizonyítottam-e, hogy én kegyedet szerettem s nem azt?

— Megengedem. De lássa, nem mesébe való eset volt-e ez? És nem mesészerű lett volna, ha én elfogadom azon szerelmét, szerelemmel viszonzom és kiteszem magamat annak, hogy bármikor visszahódíthatja tőlem az az első s bármikor elébem állhat s szemembe kiálthatja: Nekem több jogom van hozzá, engem szeretett előbb. Add vissza, a kit tőlem elraboltál!

— Igaz szerelem nem törődik akadályokkal.

— De nézi is a javát, a kit szeret. Azt hiszi, hogy azt az összekoccanást Parlaghyval nem az az asszony okozta? Bizony az és ha maga ott halt volna meg a párbaj színhelyén, az az asszony a legjobban örült volna kielégített boszuerzetében az ön halálának.

Klára közelebb húzódott Henrikhez és előrehajolva hozzá, kérdezte:

— Nos, nem úgy van?

Henrik leszögezte tekintetét a földre, hogy ne kelljen Klára tüzes pillantásaival találkoznia.

— Lehet, hogy igaza van.

— No lássa. Én csak a saját javát akartam azzal elérni, a mit tettem.

— De mért tette akkor, mikor élet és halál között voltam? Miért nem engedte meg legalább, hogy elbucszhattam volna kegyedtől s megsirathattam volna hiu álmait?

— Miért? Mert akkor nem lett volna rá erőm. Akkor nem titkolhattam volna, hogy szeretlek!

Sikolytotta ezt inkább, mint mondta Klára és a kerevetről odavetette magát Henrik lábai elé, két karját könyörgőleg nyujtva feléje.

Az pedig nem birt többé magán uralkodni.

— Szeretsz?

Csak ennyit kiáltott s karjaiba kapta az aranyhajú asszonyt. És ölelte vad, erőszakos öléssel s csókolta a száját, az arcát, a szeméit, a nyakát, ott, ahol érte. Az pedig ott feküdt karjaiba, lehunyva a szemét, átkarolva nyakát, susogta folyton:

— Szeretlek . . . Szeretlek . . .

Flóri, a kékhasu, pirosbóbitás papagály rikácsolt kint az előszobában. Klára sietve bontakozott ki Henrik karjai közül és kipirult arcára nyugodtságot erőltetett, miközben rendke simította aransárga hajának összekuszált fűrtit.

kell egyet s mást kezdeni, készíteni; a színek vegyítéséből izlést tanulnak, a másik munkán türelmet, rendszeret, míg tovább takarékosságot tanulnak, s munkájuk elkészülte után, annak kiállításával megismerik a munka édes jutalmát s megszeretik a hasznos foglalkozást.

A kézimunkakiállításán külön dicsőreget érdemelnek:

A IV. osztályból: Naschitz Bella művészi kivitelű legyezője, Engler Boriska és Schlesinger Ilonka csipkemunkái, Sillay Margit szőnyege. Igen szép munkákat végeztek még: Titi Leona, Szentgyörgyi Augusztá, Ciglányi Nelli, Krausz Marianne és Földváry Anna.

A III. a) osztályból kitűntek: Hergelt Mária, Tabak Matild, Hohmann Irma, Rozgonyi Melánia, Tróber Etelka, Ludvig Mariska, Bicó Etelka, Strausz Gizi, Mauthner Janka, Krausz Irma, Wondruschka Emilia.

A III. b) osztályból: Krausz Flóra, Lohr Irma, Lányi Julia, Gyarmathy Olga, Ullmann Matild, ki igen szép zongora-terítőt és kiválóan szép szmyrna munkát készített. Maximovics Vera is dicsőreget érdemel.

A II. a) osztályban: Bayerle Julia, Horváth Katalin, Krausz Margit, Lederer Blanka, és Ella, Löwy Marianne, Pintér Erzsébet, Scholtz Martha, Weisz Stefánia.

A II. b) osztályban: Bieber Erzsébet, Fetter Teréz, Hilscher Stefánia, Krausz Irén, Scheiber Erzsébet, Szabó Anna, Török Margit és Trebics Emma.

Az I. a) osztályban: Dischka Margit, Ferenczi Jolán, Mike Imola, Schreyer Mária.

Az I. b) osztályban: Hirschler Katalin, Jesischek Irma és Stefánia; Kovácsy Margit, Litkei Ilona, Szinder Mária, Tóth Róza és Trebics Fida.

Nem különben a legnelegobb elismerés hangján kell megemlékeznünk a pécsi községi polgári leányiskola *rajzkiállításáról* is, mely minden tekintetben kiállja a versenyt a kézimunka kiállítás szépségeivel.

Az ott kiállított festmények és rajzok úgy helyes színezés, mint izléses tárgy s pontos kidolgozás tekintetében mi kívánni valót senkinek hagynak hátra, s minden elfogultság nélkül bátran nevezhetők ama buzgalom tanújeleinek, melyet az intézeti igazgatóság s a rajztanítónők e tantárgynak szentelnek.

A IV. osztály növendékei közül rajzban és aquarell festésben nem közönséges tehetséget mutatnak: Kindl Clémence, Engler Boriska, Rochardt Etel, Naschitz Bella, Sillay Margit, Schlesinger Ilona, Varga Sára, Paulovics Anna. Mindezeknek munkái fölött állanak pedig Titi Leona kréta rajzai és aquarell festményei, melyek már művészi tehetségre vallanak.

A III. osztályokban előirt rajzokon kívül már igen csinos aquarell festményeket készítettek: Tabak Matild, Tróber Etelka, Ludvig Mariska, Gyuris Mártha és Zankl Paula. Mind az öt fiatal leányka igen szép tehetséget mutat. Igen csinos és tiszta rajzokat készítettek még: Rozgonyi Melánia, Hohmann Mária, Guggenberger Margit, Kiss Margit, Zankl Gizella, Krausz Flóra, Hirschler Poldina, Kis-Gadó Mária és Bicó Etelka.

A II. osztályban igen tisztán és csinosan rajzolnak: Gyurics Sirolda, Suk Erzsébet, Weisz Stefi, Graumann Mária, Horváth Katalin, Titi Erna, Aczay Mariska, Kollin Cecília, Wolf Etelka, Löwy Marián Naeter Hilda, Krausz Irén, Polgár Erzsébet, Szabó Anna, Biber Erzsébet, Fetter Terka és Scheiber Erzsébet.

Az I. osztályokban kiválóak a rajzban: Szinder Mariska, Mike Imola, Dischka Margit, Brenner Margit, Raichl Olga, Koch Teréz, Mikolics Klára, Rostás Ilona, Schreyer Mária, Goldstein Zsófia, Jirischek Stefi és Gerth Margit.

A pécsi községi polgári leányiskola kézimunka és rajzkiállításait, melyek — mint azt már megirtuk — a mai naptól fogva reggeli kilenc órától délig s délután két órától négyig megtekintésre nyitva állanak, ma reggel

meglátogatta *Salamon József* kir. tanfelügyelő, ki úgy az intézeti igazgatónak, mint a kézimunka és rajz tanítónőknek teljes elismerését fejezte ki az elért szép eredmények fölött.

(**Vizsgálatok a polg. fiúiskolában.**) A pécsi polg. fiúiskolában az évvégi vizsgálatok Laubheimer Róbert tanfelügyelő elnöklése alatt a következő sorrendben tartatnak meg: június 21-én d. u. 3 órakor III. oszt., 22-én d. u. 3 órakor I. oszt., 24-én d. u. 3 órakor II. oszt. és 25-én d. u. 3 órakor IV. oszt. E vizsgálatokra úgy a szülőket, valamint az érdeklődő közönséget meghívja az igazgatóság.

Közgazdaság.

□ **Előmunkálati engedély meghosszabbítása.** A kereskedelmi miniszter *Löwy Mór* fiai simontornyai építési vállalkozó cégnek, a magyar kir. államvasutak *Vampuszta, Nagy-Daad* pusztá, *Ozora* község és *Belső Sári* pusztá irányában a győr-vezsprém-dombovári helyi érdekű vasut Felső-Nyék állomásáig vezetendő gőzmozdonyu helyi érdekű vasutvonalra az 1897. évi május hó 29-én kelt rendelettel kiadott és legutóbb múlt évi május hó 7-én meghosszabbított előmunkálati engedély érvényét a lejárattól számítandó további egy év tartamára meghosszabbította.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése június 18-án. (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A Ház mai ülésén *Percel Dezso* elnököt.

A közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslatot *Benyovszky* Sándor gróf örömmel üdvözli. Reméli, hogy az aggályokat a részletes tárgyalásnál eloszlatják. A javaslatot elfogadja.

Szalay Károly a rendőri büntető parancsot kiküszöbölti kívánja. A kormány a centralizációt akarja, a függetlenségi párt az önkormányzatot védi. Ez a különbség közöttük. E javaslatot nem fogadja el s határozati javaslatot nyújt be, hogy a törvényjavaslatot visszaküldjék az igazságügyi bizottsághoz, újabb megfontolás végett.

Holló Lajos dr. a rendőri parancsot nem fogadja el. Nagy baja a javaslatnak, hogy egész sereg rendelettel kell végrehajtani. Nem rendeletekkel kell a közigazgatást reformálni, hanem alapos törvénnyel. A jegyzőkre nem szabad mindent rátolni. A vármegyei tisztikar helyzetét javítani kell; függetlenné kell tenni felfelé és lefelé. Reméli, hogy *Széll* Kálmán e kívánalmakat teljesíti s ezért a javaslatot elfogadja.

Szünet után *Visontai* Soma szintén több kifogást emel s a javaslatban levő felhatalmazásokat nem akarja megadni.

TÁVIRATOK.

— **A király Bécsben.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A király ma délelőtt kíséretével Csehországból visszatért Bécsbe s egyenesen Schönbrunnba hajtattott.

— **Szerelmi dráma.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A budapesti „Orient” szállóban ma reggel halva találtak *Tóth* János, csávoilyi születésű, bajai kereskedőt és *Turró* Zsuzsána, kolozsvári születésű fiatal leányt. Tegnap este érkeztek a szállóba, a vendégkönyvbe „Andreán Pál és neje” szókat írván. A szoba asztalán levelet hagytak hátra, melyben megírják, hogy közös elhatározással mentek a halálba.

— **Gólya a cári családban.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Alexandra* cárnének ma Szentpétervárott leánya született.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTAV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések.

Dr. Tolnai VIZGYÓGYINTÉZETE

„PÉCSETT” a sétatéren. — (Nyitva egész éven át.)

Az intézetben minden a vizgyógy-módkhoz tartozó eljárások végeztetnek *PRIESSNITZ* és *KNEIPP* rendszere szerint.

Massage, villanyozás és villanyos fényfürdő. Meleg ásványfürdők: vaslápsó, fenyő, halteini anyagúrgúzó és kénfürdők.

Szénsavas, villanyos és elkülönített gőzfürdő. Belégző-osztály: só, törpefenyő és lignosulfid belégzéssel.

Harminc jegy egy rendszeres vizkúrára 18 forint. A jegyek 40 napi érvényességgel bírnak.

Modern berendezés, szigorú tisztaság, gondos orvosi felügyelet.

Rendelés és felvétel naponta d. u. 4—6 ig.

Faépitmények

rothadását azokon gomba-képződéstől legbiztosabban megakadályoz; falgombát faldedvességet, a legbiztosabban kiirt

Bárdos és Brachfeld

budapesti műszaki nagykereskedő cég törvényileg védett

„AREFACTOR” gyártmánya.

Részletes felvilágosítással készséggel szolgál a helybeli kizárólagos képviselő:

Hamerli József,

vaskereskedő.

PÉCSETT.

Utolsó előtti hét!

Huzás visszavonhatatlanul
1901. június 25-én.

Főnyeremény:
30 000 korona
értékű

CONCORDIA sorsjegyek
á 1 korona.

ajánlja
SCHAPRINGER J. bank- és váltó-üzlet
ULLMANN M. K. bank- és váltó-üzlet
KRAUSZ SIMON és FIA bank- és váltóüzlet
Pécs.

Hirdetések

a hirdetésbélyeg megszűnése folytán
jutányosan felvételnek a
„Pécsi Figyelő“ kiadóhivatalában.

Özv. Kovátsits Antalné

szijgyártó-üzlete PÉCSETT, Irgalmasok bazárja.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát lósszeresám, nyereg,
pénzerszény, utibörönd és sétabotokban.

